MŪSŲ PASTOGĖ

AUSTRALIAN-LITHUANIAN WEEKLY — "OUR HAVEN"

Registered at the G.P.O. Sydney, for transmission by post as a newspaper.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

PRENUMERATA

Prenumerata adresuojama: Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.

SKELBIMAI

Vienai teksto eilutei bei jos vietai 1-6. Už skelbimu turinį redakcija neatsako.

Redakcijos ir administracijos adresas: Fredbert Street, Leichhardt, Sydney, N.S.W. Tele.: WB1758.

Nr. 169. Ketvirtieji Metai

Sydney, 1952 m. birželio—June 3d.

LYGINKIME KELIA

J.GYLYS

Pastabos dėl Krašto B-nės Tarybos Atstovų Suvažiavimo.

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

gauna jokių išskirtinų privilegijų pas kirti sau daugiau pilietinių teisių ben druomenėje. Advokatas ar kitas kompe tentingas asmuo, turįs fizinio ar juridi nio asmens įgaliojimus jį atstovauti,gali tuos įgaliojimus perleisti ar prie savęs kitą įgalioti tik tada, kai įgaliotojas tą teisę įsakmiai nurodo įgaliojime, o visuo meninis ar politinis įgaliotinis, gavęs įgaliojimus iš savo piliečių - rinkikų vi sumos, tos teisės neturi. Saugodami tai sinę tvarką įstatai to ir negali suteikti, nes pažeistų narių - piliečių lygybės pri cipą, principą valdytis patiems save. Bū tų iškreipiama atstovo rinkimo proporci ja. Netektų reikšmės visokios daugumos principas ir tt. Suvažiavę atstovai, pra diniai susilipdę į paprastą daugumą, pa kviestų savo prietelius,vienminčius,ar kitaip artimus, mestų jiems dėl formos po kokį tituliuką (kas yra labai lengva ta paprasta balsų dauguma suteiktų jie ms mandatą ir turi... visais klausimais ir paprastą ir kvalifikuotą ir absoliučią daugumą,nes, jei jokie įstatai jiems ši tos teisės neapibrėžia,nevaržo, tai tokių sėbrų gali prisivaryti kiek nori. Tokiu būdu bendruomenės atstovų bendroji rinkimo tvarka netektų prasmės, ji būtų nuvertinta kartais iki keistumo, pav. bendruomenės narys kurioje nors apylin kėje, kur jis gerai pažystamas,neišrink tas atstovo dėl nepasitikėjimo ar kitų dorybių stokos, galėtų gauti mandatą iš pačios Tarybos ir t.t.

2

Kitas klausimas, kuris šiek tiek diso nansu derinas su bendruomenės teisine tvarka, tai Krašto bendruomenės orga nizacinio Statuto pakeitimas ta prasme, kad Krašto Valdybos nariams (ne vi siems) suteikiamos atstovų teisės Tary boje. Motyvų būta dviejų: pirmas (ryš kiau pabrėštas) tai, kad Krašto Valdy bos nariams tuo suteikiama garbės, nes jie to verti; antras, kad Valdybos nariai sekę ir tvarkę visos Krašto bendruome nės reikalus, dėl savo patyrimo būtų na udingi Taryboje. Abu šitie motyvai ne patteisna ir neatsveria to netikslingumo iškreipiančio teisingus demokratinius vi suomenės tvarkos principus. Tais pa grindais tvarkoma visuomenė siekia val džios funkcijų išskyrimo ir jų darbų kon trolės. Mūsų bendruomenės santvarkoje yra visos trys valdžios funkcijos:Krašto Taryba nustato bendruomenės santvar kos statutą, nurodo Krašto Valdybai vei kimo gaires ir vykdo Krašto Valdybos darbų kontrolę; Krašto Valdyba vykdo Krašto Tarybos pavestus ir organ. statu to nustatytus uždavinius; Garbės Teis mas vykdo tam tikrose apybrėžose teis mo funkciją. Koks reikalas verčia šias funkcijas sulydinti. Pirmas motyvas - garbės motyvas - perša mūsų bendruo menės lietuvio dvasiai ir būdui visai sve timą garbės ar garbingumo supratimą, visai ne tokį, kokį mes iš savo lietuviš kos mokyklos, iš mūsų visuomenės san tykių esame išsinešę ir paveldėję. Lietu viui garbingas ir gerbtinas yra tas, ku rio gyvenimo būdas yra doras, kuris mo ka pasiaukoti visuomenei ir jos intere sus stato aukščiau savųjų;kuris savo pareigas dorai pildo ir t.t. Pagal tokį garbės ir garbingumo supratimą lygiai vienodai gali būti garbingas ir gerbti nas ir Krašto Valdybos atstovas ir Kraš to Tarybos narys ir kiekvienas kitas lie tuvis šioms institucijoms nepriklausąs. Ir ar ne anos GARBĖS FIKCIJOS APSVAIGINTAS vienas Krašto Valdy bos narys atvykęs iš Sydney į Melbour padaryti apysk. pran., nesuteikus jam mandato Taryboje, atsisakė tą praneši mą paskaityti. Koks gi kitas motyvas galėjo aną bendruomenės darbininką su laikyti nuo aiškios pareigos išpildymo bendruomenei! Pareiga turi atsverti kie kvieną reikalingą centrinių organų dar bininką prieš Tarybos posėdžius ir ten duoti paaiškinimus apie atliktus darbus atsakinėti į paklausimus, o reikalui e sant dalyvauti patariamuojų balsu vi suose Tarybos svarstomuose klausimuos Ar šitos teisės ir pareigos Krašto Val dybos nariams nepakanka! Ar jie be mandato Taryboje negali ar neturi pro gos ar gali nenorėti objektyviai reikš tis! Be to ar Taryba klausimo išsiaiški nimui negali ar neturi teisės apklausi nėti ir kitų bendruomenės narių, jeigu yra reikalas! Taip, pav. pereitame Ta rybos suvažiavime buvo tiesioginiai pa liesta vienos organizacijos veikla ir su važiavimas neturėjęs reikalingos infor macijos iš kompetentingų tos organiza cijos pareigūnų. Buvo suponuota tų pareigūnų apsileidimas tos informacijos nepristatyme. Posėdžių salėje pasirodė ir anas kompetentingas pareigūnas pa reiškęs norą paaiškinti. Jam tiesioginiai paaiškinimas buvo užgintas, o leista pa aiškinti per įgaliotinį - Tarybos atsto-

(tęsinys sekančiame numeryje)

. . . . NERAMUMAI . . . .

PARIS. Eisenhower postą Europoje užimti gen.Ridgway atvykimo proga ko munistai Paryžiuje suruošė riaušes, ku rių metu vienas asmuo užmuštas ir apie 1000 sužeista. Areštuotas M. Thorez de šinioji ranka J. Duclos. Riaušes malšino 6000 policininkų.

Demonstruodami prieš alijantų pasi rašomą taikos sutartį suV. Vokietija pirmadienį Berlyne 15.000 demonstrantų praėjusį šeštadienį isiveržė į vakariečių sektorius Berlyne. Demonstrantus išskl aidė vakarinio Berlyno sektorių vokie čių policija. Saryšyje su grėsinčia Ber lyno blokada į V Vokietiją pradėjo bėg ti moterys ir vaikai. Amerikiečių kari niai kalbėtojai pareiškia, kad dabartin blokadą alijantai pralaužtų tankų konvo jais. Nors padėtis yra apie Berlyną ga na kritiška, tačiau manoma, kad čia yra tik šaltojo karo sovietų manievras. Tačiau niekas nežino, ką galvoja Krem lius.

LONDON. Churchill įspėjo, kad padė tis Korėjoje yra labai rimta. Komunis tai ilgų derybų laikotarpyje taip sustiprino savo pozicijas, kad gali kiekvienu metu pradėti generalinę ofenzyvą.

TIK PALAIDOS GAUJOS

RANGUN. Burmos kairiųjų partijų grupė šoko organizuoti savanorių brigadą išvijimui Chiang-Kai-sheko armijos likučius iš Burmos džiunglių. Tačiau vyriausybė greitai susigriebė, kuo visa tai kvepia ir organizavimą uždraudė.

Burmos vyriausybė toliau pranešа, kad Burmoje yra tik palaidos šitos armi jos gaujos iš viso apie 6.000 karių. Jų slapstymosi vieta yra labai miškinga ir kalnuota tai juos pagauti esą labai sun ku. Burmos vyriausybė mano, kadJAV šitų gaujų neriamia. Neseniai šitų dali nių reikalą norėjo ištirti UNO komisija bet Burma šitos komisijos neįsileido, sa kydami, kad jie patys tuos dalinius su tvarkys. Tačiau šalia pranešimų matyti, kad tikrovėje ten kas tai tokio ruošiama nei oficialiai pranešama.

LIETUVIU DELEGACIJA VENECUELOS PREZIDEN TUROJE

Balandžio 14d Lietuvių delegaciją iš 13 asmenų priėmė Venecuelos prezidento vardu Prezidento kanceliarijos direkt. Dr.Manuel Vicente Tincco. Lietuvių dele gacija įteikė prezidentui raštą Lietuvos laisvės reikalu. Direktorius savo kalbo je pareiškė, kad Venecuelos vyriausybė gins ir kels Lietuvos laisvės reikalą. Tai yra vėl vienas balsas daugiau Lotynų Amerikoje mūsų krašto reikalu.

KAIP PERKA VYRAI IR MOTERYS

JAV moterų savaitraštyje sakoma, kad vyrai naują srybėlę nusiperka per 2 min., batus per 5 min., kaklaryšį per 6 mn., o visą rūbų eilutę per ketvirtį valandos Gi moterys naują skrybėlaitę ieško 2 dienas, batus - 5 dienas o bliuskutei nusipirkti sugaišta visą sa vaitę...

PABALTIJO TRAGEDIJA ISPEJIMAS VISIEMS

Šveicarų "La Liberté", rašydama apie "Pabaltijo tautų kryžiaus kelius", šio vardo straipsnių serijoj vėl įsidėjo H. Aubert straipsnį apie "Latviją po Sovietų jungu" (pirmasis buvo apie Lie tuvą), kuriuo plačiai konkrečiais fak tais pavaizduoja, kaip bolševikai sus mukdė Latvija ir visą Pabaltiją. Nacių okupacijos metu 8.000 latvių buvo iššu dyti, nukankinti arba deportuoti, o iš Latvijos žydų neliko nė veno. Kai grįžo bolševikai, vėl nukrito geležinė uždanga, atskirdama nuo likusio pasaulio dau giau kaip 6 mil. pabaltiečių. Vad. ra dijo taškų ir vietinio pobūdžio "radijo stočių" sistema perduodama išimtinai bolševikinė propaganda. Jų Lietuvoj dienrastis mini esant 300, Estijoj 200 ir Latvijoj 180. Karo, o ir ne karo atveju jos labai padeda sekti gyventojų judė jimą ir kovoti su partizanais, parašiu tninkas, etc. Tiek latviams, tiek kitiems pavergtiesiems laikraštis linki ištverti žauriausią Kremliaus tiraniją, kol vėl išmuš laisvės valanda. O laisvasis pa saulis težino: kad ir kokie būdami topi mi ir maži, šie kraštai turi betgi univer salinę reikšmę — jei Lietuvo, Latvija ir Estija galiausiai bus paauktos, tai kartą ateis tokia diena, kada ir jie, nors ir kokie būdami dideli, atsiims savo. Ir baltų tautų balsas, lygiai, kaip ir visų komunistų pavergtų, nenutils, nors būtų iššaudytį visi jų gyventojai. "O jų liki mas apspręs mūsų (t.y. Vakarų pasau lio. E.) likimą", baigiamas straipsnis reikšmingu visems įspėjimu.

Panašų įspėjimą, tik dar ryškesnį ir daugiau detalizuotą, duoda belgų "CILACC" iš sovietinės spaudos ištrau kų N.13-52, kur išsamiai apžvelgiama "Baltų valstybių tragedijos" vardu išleistas spec. prancūzų k. leidinys ir tikroji baltų tragedija. Ji turiny spe-

KAPITALISTINE LIGA

Sovietų mokslininkas F.Andrejevas paskelbė,kad aukštas kraujo spaudimas yra kapitalistinė liga, kuria ypatingai serga JAV. Esą sovietuose šita liga yra išnykusi, nes darbininkui nereikia rūpintis ateitimi, darbu ir aprūpinimu se natvėje. Vakarų medikai nurodo, kad kraujo spaudimas yra labai žymus per tekliuje gyvenančiuose kraštuose. Šios ligos sovietai neturi, nes ten viešpatau ja skurdas.

RUSAI JAU TIBETE

Iš New Delhi, Indijoje, pranešama, kad į Tibetą kinu komunistai "pasikvie tė technikus ir kelių tiesimo specialis tus". Trumpai tariant sovietai įsikuria tolimiausiame Azijos užkampyje.

KIPRAS ITVIRTINAMAS

Kipro sala skubiai įtvirtinama. Ten rengiami aerodromai sunkiesiems bombo nešiams, kurių statyba turi buti baigt šiais metais. Nuo šios salos iki Juodo sios jūros Sovietų Rusijos uostų tėra tik 600 mylių, apie 1000 mylių ligi Bakų na ftos varyklų ir Donbaso anglių kasyklų bei Dniepropetrovsko elektros jėgainių.

RUPINAMASI PABEGELIU GYNIMU PRANCUZIJOJE

Ryšium su tuo, kad IRO baigė savo darbą, o ligi šiol nėra jokios įstaigos, kuri gintų pabėgėlių reikalus, visos pa bėgėlių or-jos yra labai susirūpinusios, kaip būtų galima geriau apginti jų rei kalus. Tuo klausimu susidomėjo ž labai įtakingos ir svarbios prancūzų or-jos, būtent — Prancūzija ir Rytų Europos grupė, veikianti prie or-jos La Fédéra tion, ir Prancūzų Kat. Intelektualų Centras. Pabėgėlių pageidavimu tų or-jų pasitarimuose Dr. S. Backis padarė gegūžės mėn. pranešimą, ko ir kaip nerėtų pabėgėliai savo reikalus ginti Prancūzijoje. Pirmajai or-jai pirmininkauja p. Mutter, Prancūzų parlamento vicepirmininkas ir užs. reik. kom. pir mininkas, o antrajai — prof. H. Boderida, Sorbonos profesorius.

GYVYBE IO KM GILUMO JE

Danų tyrinėtojų laivas 10.400 metrų gilumoje su naujausiais gaudymo apa ratais sugavo bakterijų ir kitų gyvų or ganizmų. Ligi šiol buvo manoma kad bet kokia gyvybė negyvena giliau, kaip 8.000 metrų. Minėtas danų laivas atliko tyrinėjimus netoli Japonijos krantų Ra miajame Vandenyne.

NEPRASTAS VAISTAS NUO DZIOVOS

Iš Amerikos pranešama, kad surastas naujas vaistas džiovai. Receptas nes kelbiamas, bet pažymima, kad šitas vais tas neprastai greit gydąs džiovos ligą.

cialiai atžymėta, pastebint, jog tiesiog sensacingai suglaustu būdu atskleidžia Pabaltijo valstybių ir tautų tragišką padėtį. Žurnalo viršeliuose stambiomis raidėmis atspausti klausimai: ar žino laisvasis pasaulis, jog prieš Rusų revo luciją visuose caro kalėjimuose buvo 33.000 kalinių, o 1929 m. prie bolševikų tas skaičius išaugo 242.000, 1930 m. — visuose Sov. Sąjungos kalėjimuose ir konc. stovyklose siekė jau 662.000, 1935 m. — 6 milijonus, o 1950 m. — 15 mili jonų. Kad pačių Sovietų statistika iki 1923 m. buvo sušaudyti 1.861.202 asmens, iš jų 1.267.000 darbininkų, ka reivių ir darbo valstiečių. Kad, Molo tovo prisipažinimu partijos VII kon grese, 5 mlijonai valstiečių buvo likvi duoti arba deportuoti? Ir kad dėl to Sov. Sąjunga vadinama "darbo žmonių rojumi". . . .

Minimajame straipsny apžvelgiama atskirais skyriais pirmoji sovietinė Pa baltijo valstybių okupacija, antroji, kova su religija, areštai ir deportavimai ir viešosios pasaulio opinijos sprendimas apie Pabaltijo valstybės. Čia pažymi mas 1946 m. birželio 12 d. Valst. Depto pareiškimas, jog JAV nepripažįsta Pabaltijo kraštų absorbavimo į Sov. Sąjungą, ne tuose kraštuose įvesto re žimo. Panašios pažiūros laikosi taip pat D. Britanja, Prancūzija, Lotynų Amerikos kraštai, nekalbant jau apie Šv. Sostą. Pabaltijo valstybes pripa žįsta visas Vakarų pasaulis. Pabaltijo kraštai, — tos pirmosios stalininio ko munizmo aukos, — tuo būdu įspėja visą likusią Europą: arba ji bus visa laisva, arba visa žus. Pabaltijo tragedija yra tragedija pusės žmonijos.

Toji mintis taip stipriai užakcentuota ir Prancūzų Kometeto už Laisvąją Europą manifeste laisvajam pasauliui, ir tarptautinės Laisvųjų Žurnalistų Federacijos Berlyne įvykkusiame kon gresse, kuriam min. St. Lozoraitis atsiuntė sveik. telegramą, linkėdamas, kad jo darbai sudarytų naują įnašą į teisingą mūsų tautų išvadavimo iš bol ševikų priespaudos bylą.

Tarp Brazilijos ir JAV jau įjsigalio jo savitarpinė pagalbos sutartis Vakarų hemisferai ginti

ORT VALDYTOJO Z. IVINSKIO PRANESIMAS VLIKo Politines Komisijos posedy 1952 V.7 (trumpa santauka)

Naujųjų Metų angoje eilė valstybės vyrų reiškė nuomonese, kad 1952-ji metai nebūsią perdaug kritiški, ir neatsirasią tiek medžiagos konfliktams, kad jie išvirstų į trečią pasaulinį karą. Nors neuraalgiškų trynimosi punktų yra visuose kontinentuose, išskyrus nebent pačią Ameriką, tačiau šitie samprota vimai iki šiol pasitvirtino.

Be abejo, mažiausia žinoma, kas vyksta Kremliuje, tačiau galima surasti atramos punktų, rodančių, kad besitelkią konfliktų debesys dar tuoj nerapliups karo lietumi. Karo nusiaubtai Rusijai dar reikia taikos — pasivyti JAV pro dukcijai. Iki šiol plieno ir naftos gamy boje vis nebuvo pasiekiami nustatyti kiekiai. Kad Vakarai (anglosaksai) negalėtų išvystyti koncentruotos akcijos prieš Sov. Sąjungą (eventuali pre ventyvinio karo baimė), siekiama silpninti priešą šalutiniais frontais, bandant visur sudaryti kapitalizmui sunkumų; visur remiamos komunistų partijos. Politiniame biure (Kremliuje) sėdintieji vyrai, atsimindami Lenino dokt riną, vis dar tebemano, jog laikas dirba komunizmo naudai.

Bevykstant "šaltajam karui" anglų štabo karininkų grupė išleido kolekty vinę knygą "Gynimasis šaltajame kare". Autoriai pasmerkia 1940 m. atsitrau kimo strategiją, kai ketveriams metams buvo pasitraukta iš Europos ir paskui vėl atakuota (1944). Jie reikalauja būtinai ginti Europą prie Elbės, nes po ketverių metų komunistinės okupacijos Europoje "nebe daug bepasiliktų, kas vertėtų būti išlaisvinta". Autoriai pra našauja, kad dar porą metų truks "šal tasis karas", pasiekdamas krizę 1954, vystydamasis įvairiomis operacijomis nuo Korejos iki Graikijos. Kad būtų galima tokias operacijas sulaikyti išei ties ribose, reikią budėti, sudaryti sti prias jėgas, ypač Vokietijoj. Šios apginklavimas, formalus įjungimas į NATO, jos sienų klausimas, okupacinio statuso nuėmimas — vis tai svarbūs aktualios tarptaut. politikos rūpesčiai. Visose būsimose europinės gynybos spe kuliacijose didelis vaidimo tenka Vokie tijai. Sovietų žinomas notas, kuriose siūloma Vokietiją suvienyti, leidžiant jai laikyti "tautinę armiją", padiktavo tik baimė, kad federalinė Vokietija bus įjungta į Vakarų gynimosi sistemą. Jeigu dar 1950. XI. 3 Sovietai keturių konferencijoje kaltino vakariečius, kad je sori Vak. Vokietiją ginkluoti, tai šiandien patys Sovietai kalba apie "nationales Armee". Tai tik įrodo pas tangas "neutralizuotoje" Vokietijoje sau laimėti kuo didžiausią įtaką (plg. Suo mijoj).

Susidariusios tarpt. padėties aki vaizdoje (kitus klausimus čia paliekame nuošaliai) Lietuvos laisvinimo akcijoje reikia daugiau įsikvėpti oro, planuoti ilgesnei perspektyvai. Vis dar Euro poje, nepaisant kai kuriose NATO val stybėse pažangos, tebesama daug med žiaginio sepasiruošimo ir moralinio de fetizmo. Kol galutinai susiklostys tarp tautinė padėtis, palanki Lietuvai atgauti lasvę, turi būti be paliovos siekiama, kad tarpvalstybiniai ir valstybiniai au toriteta atsiribotų nuo sovietinės aneksi jos pripažinimo. Pastovus uždavinys yra vis kovoti, kad būtų pasmerkta sovietinė agresija ir Lietuvos gyventojų naikinimas (genocidas). Pagaliau visur, kur tik galima pasiekti, turi būti ban doma atstatyti diplomatiniai ir konsula riniai santykiai su kitomis valstybėmis. Labai svarbus vaidumo tenka Vokietijai, kuri os potencialas vis didėjo. Cia ne tik reikia santykių su federaline vyriausybe, bet ir atskiros politinės grupės turėtų pastoviai santykiauti su Bonnos parla mentinėmis grupėmis. Tas pat pasaky tino ir apie Prancūziją. Kitose Euro pos valstybėse taip pat reikia nuolatos tyrinėti dirvą, ar jau ne laikas bandyti megzti formalius santykius. Kai VLIKo pavestas diplomatas (min. J. Sovickis) prieš metus apvažiavo Skandinaviją, visur buvo mestas santykių grūdas. Kai kur dar dirva pasirodė kieta. (pvz., Švedijoj. Ją reikėtų tačiau uoliai pu renti. Kai kur betgi pasirodo ir naujų pragiedrulių. Iš čia kyla uždaviniai veikti vis intensyviau ir platesniu mastu. Santykiai palaikytini ne tk su valsty bėmis (jeigu kitaip negalima, bent pasi keičiant informacija) bet ir su atsista tančomis tautomis (Pabaltijo kaimynai, ukrainiečiai lenkai, gudai). O tarptau tinėse organizacijose reikia dalyvauti visur, kur tik galime pasirodyti esą gyvi Nepriklaus. Lietuvos atstovai ir akty vūs bei pozityvūs Europos nariai, kai sprendžiamos euripinės problemos. Tu rime savo atstovus keturiose internacionaluose (krikšč. demokratų, liberalų, ūkininkų, socialistų); aktyviai reiškia mės Europiniame Sąjūdyje, dalyvaujame

(nukelta į 4 psl.)

LIETUVOS VALSTYBĖS KONSTITUCIJA

Lietuvos Valstybės Konstitucijos 30 metų sukakčiai skaityta paskaita K. M. instituto viešųjų paskaitų cikle 1952 m gegužės mėn., Melbourne, 18 dieną.

P.V.RAULINAITIS

(Piliečių teisės ir Valstybės valdžios galios)

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

ir svarstydavo kitus savo luomo reikalus.

Visi krašto valdymo viešosios teisės įstatymai ir privilegijos, o taip pat privatinės teisės nuostatai buvo įtraukti į pirmu kart sistemingai sudarytą ir išleistą įstatymų rinkinį vadinamą Lietuvos Statutą, kurio pirmą laidą 1529 metais patvirtino Lietuvos karalius Zigmuntas II. Liublino Unijos pasėkoje karalius valdė jungtinę respubliką, bet jo valdžia buvo Seimo varžoma. Karaliaus parėdymai buvo daromi tik per atatinkamus ministerius, vadinamus maršalkomis, kancleriais, hetmonais ir iždninkais. Juos skirdavo pats karalius ligi jų gyvos galvos ir paskui negalėdavo jų niekas pašalinti, nebent tik už valstybės išdavimą ar kitus didelius nusikaltimus. Kiekvienas ministeris savo urėdo pareigose buvo savystovus ir galė jo šeimininkauti kaip tinkamas. Dėl tos priežasties karaliaus valdžia nuolat silpnėjo, o didikų ir bajorų galybė augo ir didėjo. Karaliaus paskirti aukšti urėdai veikė tik savos valstybės teritorijas ribose, Lietuvos urėdai neturėjo teisių Lenkijoje, kaip kad ir šios pastarosios Lietuvoje

Unijos aktu atsiradę bendrieji Seimai susidėjo iš trijų skirtingų institucijų-karaliaus, Senato ir Atstovų Rūmų. Atstovų Rūmus sudarydavo trys kolegijos-dvi lenkiškosios ir viena lietuviška. Praktiškai būdavo, kad Lietuvos kolegija arba sesija primdavo Lietuvai reikalingus įstatymus, o lenkiškosios kolegijos arba sesijos-Lenkijai, kurie paskui būdavo skelbiami baigiamoje sesijoje į kurią susirinkdavo visos trys minėtos Seimo institucijos. Niekam neprieštaraujant šie įstatymai įsigaliodavo atatinkamai, priešingu atvėju jie būdavo laikomi atmestais. Čia glūdi visa prasmė vadinamojo liberum veto. Visi Seimo nutarimai, virto įstatymais buvo vadinami konstitucijomis.

Istorijoje vadinamas ketverių metų Seimas (1788-1792) pertvarkė Respublikos valdymą ir įsteigė penkias ministerijas-Vidaus Reikalų. Užsienio, Policijos, Karo ir Iždo su prieš Seimą atsakingais ministeriais. Ministeriai turėjo būti bendri visai Respublikai, o karaliaus sostas paveldimas. Buvo taip pat panaikintas liberum veto. Bajorai gavo visas pilietines teises, o valstiečiai palikti baudžauninkais; miestams buvo suteiktos laisvųjų miestų teisės ir leista turėti savo atstovus Seime.. Pagrindiai Seimo priimtų reformų nuostatai buvo surašyti 1791 metų gegužės mėn. 3 dienos kinstitutcijoje, kuri nepradėjo veikti. Rusijai įsikišus susrinko šių reformų priešisinkai vadinamoje Targovicos konfederacijoje ir viską s.ugriovė. 1795 metais Rusija, Prųsija ir Austrija pasidalino Respubliką tarpusavyje; baigėsi ilgas ir permainingas, nepasisekimas ir netvarka garsus Respublikos gadynės laikotarpis.

Atgimusi Lietuva jau neturėjo jokių unijos ryšių su Lenkija. Lietuvos Valstybės Taryba 1918 metų vasario mėn. 16 dienos nutarimu atstatė Nepriklausomą Lietuvą, o teisinius jai pagrindus padėjo tų pat metų lapkričio mėn. 2 dieną priimtoji Laikinoji Kinstitucija. Valstybės valdžią, turėjo Valstybės Tarybos prezidiumas Konstitucijos 1919 metų balandžio mėn. 4 dienos papildymu pakeistas Respublikos Prezidentu. Vykdomoji valdžia buvo Ministerių Kabineto rankose, atsakingo už savo veiksmus prieš Valstybės Tarybą. Laikinoji Konstitucija pripažino visų piliečių lygybę prieš įstatymus, pašalino bet kurias luomų privilegijas ir laidavo piliečiams įvairias jų asmenines laisves

Valstybės Taryba skubino atbaigti krašto į pastovią tvarką atvedimo pareigą ir 1919 metais lapkričio mėn. 20 dieną priėmė Steigiamojo Seimo rinkimų teisę turėjo visi piliečiai, vyrai ir moterys, kurioms sukako 21 metai amžiaus; rinkimai įvyko 1920 metais balandžio mėn. 14-16 dienomis visuotiniu tiesioginu, lygiu ir slaptu balsavimu laikantis proporcngumo sistemos. Buvo išrinkta viso 112 atstovų, kurių buvo 59 krikščionių-demokratų bloko, 28 valstičių-liaudininkų, 12 socialdemokratų ir 2 nepartiniai, be to dar —7 žydai, 3 lankai ir vienas vokietis. Stegiamasis Seimas susirnko 1920 metais gegužės mėn. 15d. ir, nutaręs, Lietuvą busiant demokratine respublika, ėmėsi tiesti valstybei pastovius teisinius pagrndus.

2. KONSTITUCIJOS SĄVOKA. Tautos suorganizavę savo valstybės neiškart nustato joms tvarkyti konstitucijas arba pagrindinius krašto valdymo dėsnius. Išpradžių pasitenkinama valdovo tautai duodamais įstatymais, o taip pat valdant prisilaikoma įsigalėjusių tautoje papročių ir moralės dėsnių. Visą laiką valdovas vienas negali atlikti visas valdymo pareigas, jam reikalingi pagelbininkai ir jo valios vykdytojai. Pamažu ir patys valdinia nori savo pageidavimus valdovui reikšti asmeniškai arba per savo įgaliotinius. Atsiranda gyventojų teisėms apsaugoti ir jų reikalams tvarkyti valdovų priimaos deklaracijos arba Chartos. Tautos valiai reikšti atsiradę institucijos jau pačios kovoja už savo nuolatinią egzistenciją ir jų valios svarba valstybėje. Tauta per kovas ir gerais papročiais atremtą valstybės valdymą, atsiekia valstybei reikalingos teisinės organizacijos, kurios nuostatai būva išreikšti konstitucijoje. Tam visa turėti ir išlaikyti reikalingos yra aukos ir pasišventimas.

Lietuvos valstybės gyventojai taip pat kovojo ilgus amžius už laisvę ir konstitucinę tvarką savoje valstybėje.

Vėlesniais laikais įsigalėjus papročiui raštu išdėstyti valdovų duodamas krašto gyventojams, daugiausiai ponams, bajorams ir miestelėnams, įvairias privilegijas, jau turime davinių apie tų laikų kovos rezultatus.

Tauta, paėmusi valstybės reikalų tvarkymą pati į įsavo rankas, negali tiesioginia atlikti visus su valstybės valdymu susijusius veiksmus, nes tai yra labai komplikuota, kada valstybę pasiekia veik kiekvieną žmogų ir jo veikimo ir kultūrinio pasireiškimo sritį. Tautos švietimas, religijos reikalai, sveikata, darbas, teisingumas, socialinę globa, ūkio reikalų tvarkymas, finansai, susisiekimas, krašto apsauga ir daug kitų uždavinių sudaro valstybės aparato veikimo sritį. Šiems uždaviniams vykinti turi būti atatinkamos tarnybos. Todėl praktiškiausia yra tautai nustatyti pagrindus, kuriais einant visa tai turi būti atliekama, atseit priimti valstybės organizmu funkcijonuoti dėsnius ir paskirti jų saugojimo kontrolę. Visa tai tauta atsiekia nustatydama pagrindinius valstybės valdymą tvarkančius įstatymus arba konstituciją. Konstitucija numato valstybei tvarkyti valdžios kompetencija ir jos funkcijonavimui būtinus būdus bei veikimo priemones. Tauta pasilaiko savo suverenines teises, o valdžiai patiki vien jų vykinimą. Tautas priimama konstitucija neatsiranda staiga ir iš nieko. Ji apima savyje tautines tradicijas ir teisinius atstatomos arba naujai steigiamos valstybės idealus. Šios tautinės tradicijos ir teisiniai idealai dedami į konsttuciją paeina iš pačios tautos sąmonės. Lietuvių Tauta per savo ilgą valstybinį gyvenimą išaugino piliečio laisvės troškimą, jo asmens gerbimą, o taip patą dalyvaudama per savo atstovus, kovoje už savo teises Seimeliuose, Seimuose ir Ponų tarybose suprato demokratinių principų svarbą. Steigiamojo Seimo atstovai turėjo prieš savo akis lietuvių tautos istoriniai praeitą kovos už demokratinese laives kelią ir žinojo kitų kultūringų tautų konstitucinio gyvenimo raidą. Lietuvių Tautai buvo lengva, išnauja nustatant valstybės organizacijos pagrindus, pasirinkti patys tinkamiausieji konstitucinės teisės principai ir pati moderniausi, Lietuvai tinkanti, valstybinio organizmo forma.

(tęsinys sekančiame numeryje)

KRONIKA

— Gegužės 7 ir 8 d. buvo susirinkusi posėdžio VLIKo Politinė Komisija, kuri aptarė užsienio politikos klausimus. Gegužės 8 d. aktualiųjų reikalų svarstyti buvo susirinkusi spec. VLIKo komisija.

— Iš JAV pranešama, kad prof. J. Kaminsko susirgimas pasirodė esąs rimtesnio pobūdžio, dėl to jo prįžimas į Europą užsitęsia (IT).

— Londone gegužės 6-11 d. vyko Common Cause konferencija, kuri svarstė, kaip išplėsti akciją prieš komunizmą įvairiuose laisvojo pasaulio kraštuose. Konferencijoj VLIKui atstovavo DBLB pirmininkas M. Bajorinas (URT).

— VLIKo pirmininkas M. Krupavičius LIT reikalais lankėsi Paryžiuje.

— Birželio išvežimams iš Lietuvos paminėti VT yra nusistačiusi išleisti vokečių kalba dienos liūdesiui pritaikytą atsišaukimą apie genocidą ir jį paskleisti tarp vokiečių politikų, spaudos, radijų ir vi suomenės. Šiemet išvežimų sukaktį norima plačiau paminėti ypač tarp svetimųjų. Daug kur tie minėjamai rengiami visų pabaltiečių drauge (IT).

— Balandžio 4 d. Lūbecke, Šiaurės Vokietijoje, įsteigta Mažletdvių verein, nepolitinio pobūdžio organizacija tautinei sąmonei ir prisirišimui prie savojo krašto ugdyti. Ji registruojama vokiečių įstagiose ir apims tiek jaunimą, tiek ir suaugusius. Laikinossos vaidybos vadybos pirmininkas yra V. Endrikaitis, sekretorius — J. Pareigis, o kasininkė —A. Benderienė. Minimoji draugija ateity leis "Keleivį" ir kitą mažlietuvių spaudą. Dėl to persitvarkymo laikinai užtruko "Keleivio" išėjimas, būtent — kol bus galutinai pertvarkytas visas organizacinis ir techninis aparatas.

— VT narys M. Brakas ir kiti du Maž. Lietuvos Tarybos prezidiumo nariai, W. Banaitis ir V. Endrikaitis, aplankė mažlietuvių seniūnijas. Mažosios Lietuvos Tarybos suvažiavimas šaukiamas Lūbecke gegužės 22 d. (per Šeštines). Į suvažiavimą kviečiamas VLIKas, taip pat diplomatai atsiųsti savo atstovus. Lietuviškas pamaldas laikys evang. kun. Klumbys. Dalyvaus taip pat Neustadto mažlietuvių dūdų orkestras (RST).

— Silvijo Pellico konkursas, kuris kasmet skiria premiją už veikalus tų rašytojų, kurie bet kuriame režime yra nukentėję dėl politinių, rasinių ar ideologinių motyvų, šiemet pakvietė Dr. S. Bačkį į jury komisiją, kurioj dalyvauja, be kitų, šveicaras Gonzague de Reynold, prancūzai generolas d'Astier de la Vigerie, André Therive Pierre Hamp, Pierre Dominique, etc. Posėdis įvyks birželio mėnesį Ženevoj. (URT).

— Gegužės 16-18 d. Paryžiuje vyksta Laisvės Draugų tautinis ir tarptautinis kongresas. Iš lietuvių tuo tarpu yra pakviesti Dr. S. Bačkis ir min. E.

SIENOS IR LIETUVA

Vokiečių laikraščiai, svarstydami lenkų emigrantų ateities planus, pažymi, jog, nepaisant lenkų tikinimų, kad "lenkų frontas sienų reikalu yra vieningas" (t.y. jie vieningai reikalauja sau žemių nuo Oderio ir Neisės su Štetinu, Breslau, Lvovu ir Vilnium), vis dėlto iš tikro yra ne taip. Yra lenkų, kurie, kaip pažymi "Das Ostpreussenblatt" N. 12-52, galvoja, jog "Lenkijai susidarytų ideali padėtis, jei susikurtų nepriklausomos Gudija ir Ukraina", o Lenkija neturėtų tiesioginių sienų su Rusija. Daugumas emigratų lenkų laikosi reikalavimo, kad Lenkijai būtų grąžintos atgal visos pagal Jaltos susitarimą Sovietams perlestosios sritys ir kad šiuo atveju ji susilauks Vakarų paramos. Tačiau toks Mikolaičikas, kuris yra, palyginti, labai judrus ir turi nemažą įtaką, yra atsisakęs pretenzijų į tas kadaise lenkams priklausiusias sritis, kurių gyventojų dauguma yra nelenkų kilmės. J. Labodovskis savo Paryžiuj leidžiamoj "Kultūroj" siūlo, kad iš buvusių Lenkijos rytinių sričių būtų sudarytas tam tikras lenkų-ukrainiečių kondominiumas, kuris su Lenkija turėtų palaikyti tokius pat nuoširdžius santykius, kaip ir nuo Rusijos atsiskyrusia Rytų Ukraina. Taciau Labodovskis ir pats prisipažįsta, kad iš lenkų tokios pažiūros laikosi nebent . . . tik jis vienas. Didžioji čekų emigrantų dalis nenori su lenkais sudaryti jokios didesnės sąjungos ar federacijos, nes tokia federacija, priešingai dabartiniams amerikiečių pagedavimams ir įspėjimams, įtrauktų juos į nepaliaujamus ginčus dėl žemių su vokiečiais, ukrainiečiais, gudais, lietuviais ir net rusais. Todėl lenkų daugumas puoselėja viltis, kad į tokią federaciją, kur lenkams tektų vaidinti žymesnis vaidmuo, Rytų Europos tautas pastūmės ūkiniai sumetimai ir reikalas organizuotai spirtis Rusų norimai primesti ūkinei hegemonijai. Kiti— deda savo lūkesčius į galimą Rytų ir Vidurio Europoj valstybių bloką, bet jo, atrodo, nelebai pageidauja vokiečiai.

"N.Y. Times" Bonnos korespondentas J. Raymondas paskelbė samprotavimų, jog, realiai žvelgdami į padėtį, Bonnos vyrai turi, norėdami ar nenorėdami, sutikti su žemių į rytus nuo Oderio-Neisės linijos laikiniu "nurašymu", tik, esą, nedrįsta to viešai pasakyti. Tarp lenkų pasitaiko taip pat tokių, kurie galvoja, kad už lenkų sričių susiaurinimą prie Oderio-Neisės linijos jiems gali ar turėtų būti pavesti visi Rytprūsiai, draug ir kaip atpildas už jų sritis rytuose, atitekusias Sovietams. Kadangi senąsias sritis rytuose realiai vargu besitikima Lenkijai atgauti, tad tie iš lenkų tuo atveju sutiktų, jog gal būtų seriau Vilniaus kraštą pripažinti Lietuvai.

Buv. JAV užs. reik. ministeris, o dabar P. Karolinos gub. J. Byrnesas "Collier's" žurnale dėsto, kad kas kas, o tik ne jis kaltas už Potsdamo susitarimus, kur prezid. Trumanas skelbia buvęs "pastatytas prieš įvykusius faktus" — neišėję kitaip, ir reikėję "pritarti", kad rytų Lenkiją ir rytų Vokietiją okupuotų Sovietai. Byrnesas jau Stuttgarte paskelbė, kad JAV negali pripažinti vienašališko Sovietų sprendimo, o Vokietijos žemių likimą Rytuose turės išspręsti tik būsimoji taikos konferencija. Prezidentas tada mokėjęs "stipriai kalbėti, tik, deja, neparodęs geležinės kumšties". . . .

Kadangi tie sienų ginčai ir galimos situacijos tiesiogiai ar netiesiogiai taip pat paliečia Lietuvos reikalus, todėl šios problemos atsidėjus sekamos mūsų veiksnių.

KODEL DEL VOKIETIJOS VYKSTA TOKIA KIETA KOVA?

Šuo metu dėl Vokietijos prasidėjo didžiosios varžybos. Kai su ja bus pasirašyta visuot. sutartis, ji taps svarbiausia jėga Europos kontinente prieš komunizmą. Jos reikšmė nepaprastai kyla. Jau dabar prancūzų karo veteranai ir anglų darbo partijos pareigūnai, kai pastebi "Volksboote" N. 16-52, šaukia, jog "Vokietija šiandien yra tapusi pirmąją žemyno pajėga". Ne Prancūzija ir ne kuris kitas kraštas, bet — Vokietija. O kas bus po kelerių metų?

Šveicarų "Die Weltwoche", skelbdama vedamuojo (N.959) "marksizmą esant suvedžiotoją', pažymi, kad Sovietai savo žinomuojo pasiūlimu išsyk norėjo Vokitiją padaryti neutralią, o tik paskum jau tokiai leisti atsiginkluoti. Kitame numeryje vędamuoju "Rusų laimėjimai Vokietijoje" pabrėžia, kad dabar situacija yra jau visai kitokia nei 1948 m., Berlyno blokados metų, kai ir pats Trumanas tikėjo prasidėsiant naują karą. Tada gen. Clay buvo pasiūlęs tankais praskinti kelią į Berlyną, deja, Vašingtonas tokį pasiūlymą palaikė perdaug pavojingu — užtat įvykdė jis kitą stebuklą, būtent — technikos: nors tuo metu am-čiai iš viso Vokietijoje teturėjo vos 25 lėktuvus Frankfurto aerodrome, tačiau veikiai transportiniai, lyg kregždės, suskrido iš visų pasaulio kampų ir tuo nauju "Vakarų Stalingradu" privertė nusilenkti net Staliną, atstatant ankstesnę padėtį. Tada visa Vokietija vėl ėmė pasitikėti Vakarais, žinodama, kad nebus palikta viena bėdoj. Tačiau tas Vakarų laimejimas dar nereiškė, jog Sovietai būtų galutinai atsisakę savo planų užgrobti visą Europą. Dabartinis Sovietų pasiūlymas —pažadant vokiečiams tokias laisves ir nepriklausomybę, kokios Kremlius niekur ir nieku gyvu nenorėjo leisti, žadant net nutraukti "slavų žygį į Vakarus", yra tik propagandinis, — ir tai pažiūrėti už mažą sąlygą — kad Vokietija nusisuktų nuo Vakarų. Bet tam komu-

DINAMITAS

Ryšium su Katyno byla, be lenkų, ir lietuviai iškasė savo Katynus, kuriuos dabar garsina pasaulinė spauda, o paskiausiai Peasant International Agency, No. 15-52 paskelbė smulkių duomenų ir apie ukrainiečių Katyną. Tai yra Vinica, kur buvo bolševikų išžudyta per 13.000 ukrainiečių darbininkų ir inteligentų. Tačiau tai, kaip pažymi JAV-se ukrainiečių dienraštis "Narodna Vola", tėra tiktai vienas iš bolševikų paliktų masinių kapų. Jų būta kur kas daugiau. Norima visus tuos duomenis surinkti į krūvą ir išleisti vienu leidiniu — bolševikų žveriškumui pavaizduoti.

"News-Letter" N. 275-276 ta proga plačiai pavaizduoja, kaip antibolševikiniai karininkai buvo likviduoti ne tik Lenkjoj, bet ir Pabaltijy. Autentiškais duomenimis pasirėmus įrodinėjama, kad Sovietiai panašiu būdu Estijoj lkvidavo 600 karininkų, Latvijoj per 1.000 ir Lietuvoj per 400. Pvz., Estijoj jie buvo likviduojami tokiais būdais: 1, tiesiai suimant senus kovotojus prieš bolševikus, kaip gen. Laidonerį, Orasmaą, Tonissoną, Reeką, Torvand, ir kt. 2, taikos meto karius (korpų ir divizijų vadus, jų štabų viršininkus, etc.), pasiunčiant "pasitobulinti" į Frunzės akademiją; 3, pulkų ir batalijonų vadus ir žemesnio laipsnio karininkus pašaukus "taktinių pratimų", kur jie susilaukė panašaus likimo — dingo kaip į žemę. Šių daugumas buvo suimti naktį į birželio 15 d., pasmerkti 8-15 metų už "antivalstybinę veiklą", paskum per Pskovą pasiųsti į Rusiją, bet, turimais duomenimis, faktiškai išžudyti netoli Porkchovo. Prie to nebent tenka pridėti, jog panašaus likimo susilaukė ir daugelis lietuvių karininkų.

Būdingas šiuo atžvilgiu vokiečių balsas. "Schwabische Zeitung" N. 89-52 straipsny "Per daug dinamito" pažymi, kad net ir ištardžius spec. komisijai buv. amerikiečių prokurorą Nūrnbergo načių byloj, L. Kempnerį, galutinis atsakymas į politinę šio klausimo pusę nebuvo duotas. Būtent — respubl. atstovas O'Konskis stengėsi išsiaiškinti, ar Nūrnbergo teisėjai, Kempnerio manymu, rodė "nuoširdų interesą nustatyti tikruosius Katyno žudynių kaltininkus". Dr. Kempneris savo atsakymuose stengėsi apsiriboti grynai formaline puse, aiškindamas, jog Katynas, kur buvo įvykdytas "nusikaltimas prieš karo belaisvius Rytų fronte", formaliai priklausęs Sovietų prokuroro kompetencijai. "Tačiau toks atsakymas negali paneigti fakto, — pastebi toliau dienraštis, — jog amerikiečiai, anglai ir prancūzai pakentė tarp savęs kaip vieną iš teisėjų atstovą tautos, apie kurią buvo ar bent turėjo būti žinoma, kad ji yra atlikusi tokių pat nusikaltimų, už kurios kaip tik ir buvo teisiama Nūrnberge". Toliau aiškinama, kad apie Katyną tiesiogiai žinojo ir amerikiečių vyriausybė: amerikiečių ryšininkas prie lenkų gen. Anderson armijos jau 1943 m. gegužės mėn. amerikiečių kontržvalgybos šefui buvo pasiuntęs pranešimą, jog 'negali būti nė mažiausio abejimo, kad rusai yra Katyne įvykdę planingą tautžudybę". Tačiau šis pranešimas iki š.m. kovo mėn. buvo slepiamas, nes savy turėjo per daug dinamito", todėl buvo siuntinėjamas tik po ministerijas. Todėl ats. O'Konskis kalbėjo tiesą, Frankfurte pažymėdamas, jog negali būti jokio abejojimo, kad čia turima Katyno įrodamąja medžiaga buvo galima pasinaudoti ir Nūrnberge. Jei būtų tvirtinama, jog nebuvo įmanoma šitą įrodomąją medžiagą patikrinti, tai tat turi reikšti, kad Nūrnbergo teismas iš viso nebegali būti vadinamas tisnigumo teismu.

Visi tie, — daro išvadą dienraštis, — kurie dar ir šiandien tebegina Roosevelto politiką, jaučia, jog Katyno spec. tardomoji komisija palietė pačią iš skaudžiausių vietų, būtent — kaip buvo gėdingai išduota Lenkija, prieš tai taip iškilmingai pažadėta ginti, dėl kurios, esą, ir visas karas ėjęs. Katynas iš tikro tėra tik iškarpa iš Lenkų tragedijos, pradėtos pagal Stalino-Hitlerio paktą 'ketvirtuoju Lenkijos padalinimu". Jos tolimesnes kryžiaus kelių stotis sudaro 1939 m. iš buv. rytinių Lenkijos sričių ištrėmimas 1, 2 mil. lenkų, sąmoningas išdavimas lenkų pogrindžio armijos per vad. Varšuvos sukilimą, etc. Jau tada, anot W. H. Chamberlino samprotavimų jo parašytame veikale "Antrasis Amerikos karo žygis", reikėjo lenkams aiškiai ir nedviprasmiškai pasakyti, kad suteiktosios Lenkijos nepriklausomybei garantijos apėmė tik Vokietiją ir kad pusė Lenkijos turi tekti Sov. Sąjungai, o likusioj Lenkijoj bus įvestas komunistinis režimas. Dar daugiau: jog šiuo atveju lenkams bus net daroma kliūčių, o talkininkaujama bolševikams, nes, kaip toliau dienraštis pažymi, dar 1941 m. gruodžio mėn. Hulliui pamėginus Lenkijos atveju taikyti Atlanto chartą, pasirodė, kad ir Vašingstonas dengia Sovietų įvykdytus prieš Lenkiją nusikaltimus ir į ją pretenzijas. O kai Londono lenkų egzil. vyriausybė pasiūlė Sovietams leisti Katyno kapus ištirti nešališkai Raud. Kryžiaus komisijai, Sov. Sąjunga "įsižeidė" ir tą pretekstą panaudojo visai nutraukti už jos "šmeižimą" diplomatiniams santykiams.

Lenkų mėn. biuletenis "Polish Affairs" N. 4-52 ta proga pažymi, jog dėl visų tų machinacijų Lenkija neteko 6 milijonų žmonių, tarp kurių Katynas sudaro tik vieną iš daugelio epizodų. Tačiau iš turimų akivaaizdžiai aiškių duomenų matyti, jog tuo laiku Stalinas buvo pasiryžęs Lenkiją visai nušluoti nuo žemės paviršiaus. Jei visi ankstesni lenkų tremtiees politikų mėginimai šį reikalą kaip reikiant išaiškinti vis pasirodydavo nesėkmingi, tai bent dabar, kaip ne vieną proga Katyno komisijos

PRESENT INTERNA- LITHUANIA

(a) We quote from a recent document, dated December 18th, 1951, signed by the Hon. Dean Acheson, Secretary of State:

"That Lithuania is a foreign State recognised by the Government of the United States;

"That Povilas Zadeikis is Minister of Lithuania to the United States and is recognised by me as being the accredited representative of Lithuania to the Government of the United States."

(b) We quote from the Lithuanian Minister's note of July 22, 1940, addressed to the Hon. Cordell Hull, then Secretary of State, concerning the national crisis precipitated by the Soviet UUnion's unlawful intervention in Lithuania's internal affairs:

". . . At midnight of June 14th, the Soviet Union Commissar for Foreign Affairs presented an ultimatum to Mr. Urbsys, the Lithuanian Minister for Foreign Affairs. . . . Only nine hours were given in which to comply with the terms of the ultimatum. . . .

"On June 15, 1940, numerous Red Army divisions crossed Lithuania's frontiers at several points. . . .

"The Soviet Union, concerned solely with her own interests, found it expedient to deny even the elementary rights to her smaller neighbour. This, evidently, is the common way of an aggressor.

"As a duly appointed representative of the sovereign State of Lithuania I voice my solemn protest against the unprovoked aggression and occupation of Lithuania by the Red Army of the Soviet Union. . . .

". . . I deem it my duty to register my plea and my hope that the Government of the United States of America, champion of legal intercourse among nations, will consider this present Soviet occupation contrary to the spirit of international law. . . ."

The following day, July 23, 1940, a significant United States Government policy statement was issued by the Hon. Sumner Wellese, the then Acting Secretary of Stat (see pag 5, "Current News on the Lithuanian Situation", August 3, 1940), and restated on the radio by the Assistant Secretary of State on FFebruary 16, 1951 (see page 21, "Current News on the Lithuanian Situation", March-April, 1951).

(c) The military occupation of Lithuania having taken place under illegal conditions and not having produced any juridical effect, the situation existing before the annexation remains valid, and the status of Lithuania is still the same that she enjoyed before the annexation. Lithuania remains a member of the international community of States and is subject to rights and obligations. All treatiese concluded by Lithuania with other States remain in force and internatonal tribunals in cases where one or both parties are Lithuanian citizens, apply — according to the rules of private international law —Lithuanian laws. The Lithuanian diplomatic representatives accredited to foreign Governments continue to function and to defend the interest of Lithuania and of its citizens.

It is only the exercise of the sovereign rights of Lithuania that is temporarily suspended in Lithuania, by the fact of its annexation. Wherever there is cessation of ascendancy by force, the Lithuanian authorities legally exercise their power.

All the States, except those which had adhered to tre Axis and those within the Soviet spheer of influence, have refused to recognise the legality of the Soviet annexation. This point of view is in conformity with the policy and conceptions of the great Western democraciese. Thus, President Truman, in 1945, in his Nevy Day speech, on the occasion mad clear that the United States recognises for all peoples the right freely to govern themselvs, to choose a government according to their desires, and declares that a government imposed from outside on a peopl will not b recognised by the United States, nor will territorial annexations made without the freely expressed consent of the peoples concerned.

After the declaration made by Acting Secretary of State Sumner Welles on July 23, 1940, and by President Roosevelt on October 15, 1940, Mr. Grew, Secretary of State ad interim of the United States, affirmed on March 4, 1945, that the United States continued to recognise the existence of the independent Baltic States and of their Governments.

Logical in their attitude, the American authorities continue to recognise the diplomatic representatives of the Baltic States who are accredited to the Government of the United States.

Everywhere that the Soviet Government attmpts to forc at least a tacit recognition of the annexation of Lithuania, it encounters failure. Thus, on October 5, 1945, at the Nuremberg trial, the other Alliees did not recognise the right of the U.S.S.R. to represent the Baltic countriese. This refusal was declared in the letter of Supreme Court Justice Jackson, made public on October 15, 1945, in Berlin.

In the face of the flagrant violation of the liberty of nations and of justice committed against Lithuania, the universal conscience, in full harmony with the legitimate aspirations of the Lithuanian people demands that the situation crateed by Soviet aggression be not recognised; that freedom be restored to the Lithuanian nation; and that, in consequence, the Soviet armed forces and administration withdraw from Lithuania, so that the legal Lithuanian constitutional institutions may resume the exercise of their rghts and powers.

(Memorandum on the Restoration of Lithuania's Independence, by the Supreme Lithuanian Committee of Liberation.)

ORTHODOX CHURCH IN CZECHOSLOVAKIA FAVOURED BY COMMUNISTS

Until 1945 the Orthodox Church in Czechoslovakia was under the jurisdiction of the Serbian Orthodox Hierarchy, and subsequently, under the Russian one. At the meeting of the Exarchate of the Orthodox Church in Czechoslovakia, held in the middle of December in Prague, it was decided that the Orthodox Church in Czechoslovakia is to become autocephalous.

The Communist newspaper "Rude Pravo" published an article about the increase in the number rof the members of the Orthodox Church in Czechoslovakia, in which it stated that, "Only after the liberation of our country by the glorious and heroic Soviet Army in 1945, the descendants of members of the Orthodox Church had an opportunity of returning to the creed of their fathers and abandoning the Greek Catholic Church."

This statement confirms that the Communist Government abolished the Greek Catholic Church in Czechoslovakia.

COMMUNIST ACTION AGAINST HUNGARIAN PRELAOTES

The Communist Government of Hungary issued last June a decree requiring the consent of the State Office for Church Affairs before the appointment of ecclesiastical dignitariese by the Holy See. Now, the Office for Church Affairs has taken steps to deprive some Catholic leaders in exile of their ecclesiastical posts. Thy are Msgr. Sigismond Mihalovics, members of the Chapter of Eszterkom, forme director of Catholic Action in HHungary; Msgr. Bela Varga, Canon of Veszprem, President of the Hungarian National Council; and Msgr. Joseph Zagon, Canon of Gyor, Apostolic Visitator.

ANOTHER LATIN-AMERICAN REVOLUTION OVER

Another Latin-American revolution, this time in Bolivia, is over. "Enthusiastic masses," an offical announcement says, "are acclaiming throughout the country the victory of the National Revolutionary Movement."

The Movement is a Nazi-Fascist clique. It grabbed power for the first time in 1943 when it ousted the "Democratic" regime of President Penaranda.

Three years later the "Democrats" hit back and the same masses now allegedly so enthusiastic ovr the Movement's victory, captured and hanged to a lamp post iits leader, President Gualberto Villaroel.

Revolutions in Latin-America are almost as frequent as government crises are in France. During the past 10 years the countriese south of Mexico have had 26 revolts, or roughly one every four and a half months.

These revolts have one thing in common—practically none is concerned with broad national or social issues.

Except in Uruguay, which is the nearest thing in Latin-America to a Western Democracy, politics south of Mexico is the monopoly of the upper classes—the big landowners, influential city families, and theh military men.

Revolutions usually break out because of conflicts within this upper circle. Personal ambitions, injured vanities, competing business interests are the main reasons for the periodic revolts.

In most Latin-American countries every adult has the nominal right to vote at elections. In practice, however, only a tiny minority is allowed to go to the polls.

FoFr example, Bolivia has an estimated 3,500,000 inhabitants. (Nobody knows the exact number of Bolivians. The last census, held 52 years ago, showed 1,000,000.) But the largest vote in the country's history was 85,000 at the 1940 elections when, after a revolution, President Penarand's regime was elected by a majority of 70,000.

The cliques which rule and govern keep the intolerably poor masses not only from the polling booths but also from interfering in the revolutions. And forf very good reasons.

In all Latin-American countries the masses are native (Indian) peasants and peasant workers—descendants of the peoples which the white conquerors found and subjugated in the newly discovered continent.

Sometimees, though rarely, one of the revolutionary partiese maks uss of the help of the basss and their potent raiva.

This happened in July, 1946, in Bolivia when the mob lynched President Villaroel, a cruel and self-centred dictator.

ViVllaroel had considerable loyal armed forces. To fight them, the revolutionaries had to ram the mob and let raiva take its course.

But as soon as the revolutionariees had won, the new government quickly disarmed its popular supporters and busineess went on as usual.

The 1946 Bolivian revolution and the present counter-revolution which has brought to power President Villaroel's lieutenant, Dr. Paz Estensoro, a political exile in Argentine since 1946, were exceptionally bloody.

They ran against Latin-American revolutionary etiquette which prescribes bloodleses, quick revolts, and gives the defeatd leadrs a chance to flee abroad.

ADMISSION BY A PSEUDO CATHOLIC WEEKLY IN HUNGARY

"Kereszt" (The Cross), the organ of the Communist-sponsored movement of Catholic priests for peace, made an involuntary admission of its real aims: "Many priests would prefer the "Kereszt" to be a colourleses and odourless publication. They would prefer to avoid mentioning politics."

"DO YOU WANT TO LEARN ENGLISH?"

Post this form to:
The Commonwealth Office of Education,
Box 3879, G.P.O.,
SYDNEY.

Please send me:
Information about the Evening Classes .....
Free Correspondence Lessons .....
Free Radio Lessons .....

Surname .....Christian Name .....

Address .....
State .....
My native language is .....

(ATkelta iš 2 pusl.)

nariai yra pabrėžę, ši byla su visais duomenimis turi atsidurti Jungt. Tautose. Lietuvių veiksniai, Vokietijos krašto valdyba ir atskir asmens pasunte JAV atstovui O'Konskiui padėką už tai, kad jis spec. Katyno komisijoj drąsiai iškėlė klausimą, ar Nürnberge nebuvo Sov. Sąjungai iškeltas kaltinimas dėl Lietuvos, Latvios ir Estijos pagr bimo ir sulaužymo nepuolimo pakto. Jis ir kai kurie kiti komisijos nariai ta proga painformuoti, jog Nürnbergo bylos metu VLIKo atstovai aiškiai tą mintį kėlė, nepaisydami, jog Sovietai buvo laikomi ne tik tuometiniais sąjungininkais, bet net ir draugais.

Pastaruoju metu Buenos Airese išeinąs rusų laikraštis "Suvoroviec" tuo reikalu paskelbė sensacing, pareiškimą vieno ruso Barel, kuris atidengia visiškai naują kelą šiai bylai išaiškinti ir naujiems davinams atrasti.

Borel esąs buvęs DP. 1946 m. rudenį jis ir daugelis Feldkirch stovyklos gyventojų (Vokietijoje, Šveicarijos pasieny) iš Beromuenster Šveicarijos radi o girdėję pranešimą apie skandalingą Niurnbergo teismo posėdį, kuriame buvo pradėta nagrinėti Katyno byla. Tą pranešimą, kaip labai įdomų Borel tada užsirašęs.

Pasak Borel, iškėlus Katyno klausimą, Sovietų Rusijos prokuroras pulk. Rudenko teigęs, kad lenkų karininkus išžudę vokiečiai, kurie belaisvius lenkus radę stovyklose ir teruotus. Po to pareiškimo reichmaršalas Goering paprašęs pirmininkaujančio Jacksono leisti jam tuo reikalu padaryti pareiškimą. Gavęs leidimą kalbėti, Goerng pasakęs, kad Rudenko kalbąs netiesą, kad vokiečiai lenkus belaisvius radę jau išžudytus. Jis, esą, turįs ir atitinkamą įrodantį dokumentą. Pasiėmęs dokumentą, Goeringas jame suradęs atitinkam, vietą ir pareiškęs, jog čia esąs įrodymas, kad lenkų likvidavims buvęs pavestas kaip tik tam pačiam pulk. Rudenko, kuris dabar teisme dalyvaujas.

— Tai melas- — sušuko Rudenko ir šokęs, pribėgęs prie Goeringo ir užsimojęs jam smogė. Goeringas linktelėjęs, smugio išvengęs ir staiga atsitesęs smogęs pačiam Rudenko į veidą. Užsidegęs, Rudenko griebęsis pistoleto ir paleidęs į Goeringą du šūvius. Susiaudnęs, Rudenko betgi nepataikęs jam, o pataikęs sargybiniams — buvęs užmuštas vienas JAV karininkas ir seržantas.

Posėdis po to buvęs nutrauktas. Ir Beromuensterio radijas istorijos pabaigą papasakojęs tik kitą vakarą.

Sekantį posėdį pirmininkauantis Jackson pareiškęs, kad Goerngas savo minėtąjį dokumentą galįs įteikti teismui.

— Pagaliau, — tarę Goering, — aš prašau savo gynėją dokumentą perduoti teismui.

— Dokumentas yra sulastotas! — sušukęs Rudenko iš vietos. — Vokiečiai išžudė karninkus, o dabar nori kaltę mums suversti.

—Teismas dokumentą ištirs ir nustatys ar jis tikras ar suklastotas, — ramiai pasakė Jackson. — Prašau p. Gynėją dokumentą perduoti teismui.

Toliau Beromuensterio radijas pranešęs, kad dokumentą teismas pripažinęs tikru, atseit įrodančiu, kad lenkų karininkų išžudymas buvo pavestas pulk. Rudenko. Betg ką nors iš teismo salės pranesinėti tuo klausimu esą uždrausta, baigęs radijo pranešėjas.

Galima Gauti Jau Dabar "HIGH-FLY" automatiska rubu dziovintoja pas DIMENT'S!

Stiprai pagamintas, galvanizuotas, patentuotas ilgam vartojimui.
10ft. dia. (70ft. hanging space) £15/10/
14ft. dia. (102ft. hanging space) £16/5/
16ft. dia. (120ft. hanging space) £16/15/
20ft. dia. (210ft. hanging space) £18/5/

Telefonuokitie arba teiraukitės pas p. LUKAUSKA firmoje DIMENT'S of Hurstville, 296 Forest Road, (priešais stoties įėjimą) telefonas LU2041 — LU2072.

MŪSŲ PASTOGĖ

Iš Musų Buities

JAUNIMO KURSAI SYDNEJUJE

Atitrūkus nuo gimtojo krašto, mūsų atsivežtieji kultūros lobiai pamažu ima išsekti, nes jie nėra beribiai; todėl ne tik jaunimui, bet r suaugusiems pravartu atsigaivinti tautinės kultūros dvasia. Ypač šią tautinę kultūrą reikia ugdyti jaunimo samonėje, kurioje ji nebuvo spėjusi tinkamai prigyti.

Nenuostabu, kad suaugesnis jaunimas, atsidūręs tautinės ir svetimos aplinkos kryžkelėje, siandien pergyvena sunkią dvasinę krizę. Nestiprinant savosios kultūros pradų, jaunimo dvasioje įsigali svetmos takos, žalojancios jo tautinę samonę.

Svetimoji kultūra iš esmes nėra blogybė, bet yra blogai, jei jai duodama pirmenybė prieš savąją; ji tada neigiamai veikia normalų tautinės asmenybės vystimasi. Jeigu esame lietuvais, tai turime ir būti įsisamoninę lietuvybės praduose.

Jaunimas privalo pažinti savo kalba ir kraštą, savo tikėjimą ir istoriją, savo tevynės dvasinę ir materialinę kultūrą, kitaip jis neišliks lietuviškas ir bus žuvęs Lietuvai.

A. Lietuvių Bendruomenė rūpinasi visame krašte steigti jaunimo kursus. Tokius kursus Sydnejuje, paskaitų formoje, organizuoja bendrai A.L.B. Sydney apylinkė per savo Švetimo skyrių, A. Lietuvių Studentų Atstovybė Sydney skyrius ir L. K. Fondo Sydney skyrius.

Visa eilė mūsų intelektualų sutiko būti paskaitininkais, kurių dauguma yra savos srities specialistai. Pradžioje kursai veiks sekmadieniais, Camperdown parapijos salėje.

Organizatoriai dės pastangų kursams sudaryti geras veikimo sąlygas Kursų pasisekimas daugiausia priklausys nuo jaunimo, kiek dar yra gyvas tautinis jausmas ir tautine dvasia.

Tikime, kad mūsų visuomenė tą sumanymą palaikys ir jaunimo kursus visokeriopai parems.

Apie kursų vietą ir laiką bus pranešta per spaudą, jaunimo organizacijas ir bažnyčią.

Kursų Organizatoriai.

". . . Šiandien jaunimas
Vien tik žiūri rytojaus dienos.
O paklausk apie seną gadynę,
Apie bočių, prabočių tėvynę,
Tai nemoka atverti burnos".

Maironis.

(ATkelta iš 2 pusl.)

nistų pasiūlymui, pastebi savaitraštis, ypač palankūs nacionalistų sluogsniai, Hitlerio dar ir šiandien negalį užmirsti.

Paskutiniai debatai Vokietijos parlamente ir kancleriui Adenaueriui išreikštasis pasitikėjimas parodė, kad Vokietija vis dėlto žino Sovietų pasiūlymo tikrąją kainą ir nėra linkusi mesti kelio dėl takelo. Tikimasi, bus pasirašyta su Vakarais gen. sutartis, pakeičianti okupacinį statusą. Čia savaitraštis iškelia ypač didelius dabartinio JAV komisaro McCloy nuopelnus. Jis kaip tik buvęs "tas žmogus, kuris ir vėl Vokietiją pasodino į balną, o toliau joti — mokės ir ji pati". Pagal Marshallio ir saugumo planus Vokietija gavo 1.347 mil. dolerių, be to, jai Amerika nubraukia 2 milijardus skolų. Šiandien pramoninė Vokietijos gamyba, palyginti su 1936 m. lygiu, siekia 140:-100. Vokietijos eksportas per pastaruosius dvejus metus nepaprastai išsaugo. Anglų pramoninninkų manymu McCloy atvykus, Vokietija pasiekė tokią gerovę, kuri primena jauno kapitalizmo žydėjimą vos sukūrus Vokietijos reichą 1871 m. McCloy rūpejo išguiti iš Vokietijos komunizmo pavojų, kuris būtų ypač padidėjęs, jei ji būtų alkana ir nuskurdusi. Dėl to nenuostabu, kad ir soviet. okup. vyresnybė įžvelgė jame tikrą savo priešą. Publika McCloy pažišta kaip gerą pašliūžininką, alpinistą, meškeriotoją ir gražių šunų mėgėją, kuris, be to, gyvai domisi naujausia lyrika, gi jo žmona yra pirmosios Adenauerio žmonos pusseserė, ne mažiau populiari už savo vyrą. Kai vokietės ima skųstis nepaprastai dideliu "okupacinių jėgų palikimu", pasireiškianciu nelegaliais vaikais, ji joms atkerta: "Ką Jūs pasakytumėte, kaip vokiečiai šia problemą buvo išsprendę savo anksčiau okupuotuose kraštuose?" Po 3 metų buvimo McCloy pakeitė savo nuomonę tik vienu atveju — kad jei Vakarai turi būti giniami nuo bolševizmo, tai čia ir Vokietija turi prisidėti su savo jnašu. Apie tą realų prisidėjimą tiek bolševikų agentai, tiek patys plepūs vokiečiai ne kartą prišneka tiesiog nejtikimų dalykų. O faktas yra, — skelbė vyriausybės svarbiausio partnerio CDU 28organas "Union in Deutschland" N. 28-52 Blanko žodžiais, pasakytais per kat. darbininkų suvažiavimą Recklanghausene, — jog kadrai dar nėra sudaryti; šiuo metų Vokietijoje yra iš viso apie 1.400 generolų, bet iš jų geriausiu atveju bus pasinaudota tik kokiais 30-40, ir tai iš tų pačių atrinkus geriausiuosius. Taigi, apie bet kokį jos sumilitarinimą ir atginklavimą negali būti nė kalbos, tą baubą pučia tik bolševikai su satelitais ir jų V kolonos kituose kraštuose.

LIETUVIU ZURNALISTU SAJUNGOS TARPT. ZURNALISTU FEDERACIJOJE ATSTOVO P. J. LANSKORONSKIO ZODIS

Brangūs tautiečiai ir tautietės. Kada paaiškėjo, jog didelėj Europos dalytautų laisvės idealai karo išdavoje ne tik nebuvo įkūnyti, bet kad ištisai tų tautų virtinei skiriama uždusti už istorijoje nežinomo tragizmo ir teroro uždangos, visų pavergtų tautų laisvuose užsieniuose atsiradę žmonės pradėjo ieškoti išraiškos vienam vienalyčiui kovos frontui sudaryti. Visos pavergtos tautos: estai, latviai, lietuviai, gudai, ukrainiečiai, lenkai, rumunai, bulgarai, čekai, slovakai, jugoslavai, albanai, visos jos kovoja dėl savo poltinių teisių ir nepriklausomybės, o kai kurios ir dėl savo gyvybės tiesiąja to žodžio prasme.

Jau seniai tremtinių politikos vadai ir jų vadovaujamos organizacijos užmezgė tarpusavio ryšius, ir, išeidami iš vienodo likimo ir vienodų tikslų tarpusavio ryšius, ir, išeidami iš vienodo likimo ir vienodų tikslų, sudarė visą eile tarptautinių organizacijų visoms kovos priemonėm suburti ir kovos metodams suvienodinti. Visų tų politinių, ideologinių ar profesinių organicijų pagrindi is tikslas visada tas pats: (1) kietai tvirtinti pasaulyi, jog pavergtos tautos niekuomet nesutiks su jų kraštų nepriklausomybės ir demokratinių institucijų panaikinimu; (2) belstis I visas tarptautinių ir tarpvalstybinių institucijų duris ir reikalauti, kad iš tarptautinių išipareigojimų išplaukiančios tautų savarankisko tvarkymosi laisvės būtų atstatytos.

Tų tiksių siekdami, visų pavergtų tautų laisvieji spaudos darbininkai jau 1948 m. Paryžiuje susibūrė į vieną "Rytų ir Centro Europos, Pabaltijo ir Balkanų kraštų Laisvųjų Žurnalistų Federaciją". Federacijos pagrindis tikslas yra priešintis visoms totalitarinėms doktrinoms, kurios prievartauja pagrindinės žmogaus ir tautų laisves. Tikėdama, kad viešoji tarptautinė nuomonė dar ir dabar yra viena iš didžiųjų pasaulio jėgų, kuri laisvinimo veikloje tam tikromis aplinkybėmis gali būti lemiama, Laisvųjų Žurnalistų Federacija imasi visų iniciatyvų nušviesti visus pavergimo pavidalus Sovietų užimtuose kraštuose ir neleisti pasaulio sąžinei pasilikti abejingai pavergtų tautų laisvės troškimams.

Savo uždavinių siekdama, Federacija yra įsijungusi I visą eilę stambesnių tarptautinių organizacijų. Visur per savo atstovus ji kelia balsą už pavergtus kraštus. Ji leidžia brošiūras, kalba per radiją, rengia paskaitas, per savo kongresus organizuoja mitingus. Paskutinis Federacijos Kongresas įvyko artimiausioj prie pavergtų kraštų vietovėj, laisvojo Berlyno zonoje, balandžio 24-27 d.d. Jo tikslas buvo vis plačiau ir plačiau informuoti pasaulį apie bolševikų tikslus ir jų elgesį pavertuose kraštuose ir vis daugiau supažindinti pasaulio visuomenę su bolševikiškąją tikrove.

Kongrese, be pavergtųjų krastų žurnalistų, dalyvavo žymios laisvųjų Vakarų spaudos asmenybės: anglų, prancūzų, vokiecių, italų, amerikiečių.

Per visus mitingus paskaitininkai išnagrinėjo visus pavergimo aspektus. Lietuvių delegacijos atstovui buvo patiketas garbingas pavedimas supažindinti kongreso dalyvius su visais tautažudybės pavidalais pavergtuose kraštuose. Laisvųjų Vakarų atstovų išvada tikėtis išlikti laisva, kol savivaliavimas ir teroras siaučia pavergtuose kraštuose.

Baigdamas savo darbus, kongresas visoms pavergtoms tautoms pasiuntė gimtąja kalba bendrą atsišaukimą, kuriame patikina, jog mūsų gyvenimas nustotų prasmės, jei nustotume buvę dalyviai tos šventos kovos, kurią jūs kovojate. Brangūs broliai ir sesės, lietuvių spaudos darbininkai, kurių vardu į jus kreipiuosi, tiki, kad visų bendros pastangos sujungs mus su jumis ir visus mus drauge su laisvuoju pasauliu.

(Atkelta iš 1 pusl.)

Europos Federalistų S.jūdyje, tarptaut. Laisvųjų Žurnalistų Federacijoje ir kt. Dalyvavimą tarptaut. Organizacijise ir sąjūdžiuose reikia dar labiau intensyvinti. Reikšminga vaidmenį Amerikoje atlieka prie NCFE mūsų Pat. Liet. Grupė, kur, min. V. Sidzikauskui pirmininkaujant, užmegzta daug naudingų santykių, ypač, kad ten yra susitelkę eaziliniai kitų tautų ir valstybių centrai.

Mūsų laisvei atgauti JAV atitenka svarbiausias vaidmuo. Valstybės Departamentas, kaip dar kartą Dean Acheson patikino (1951. XII. 18), JAV Lietuvą laiko nepriklausoma valstybe ir jos pasiuntiniui Vašingtone pripažįsta visas teises. Sunku dar šiandien nuspėti, kas bus šį rudenį išrinktas Amerikos prezidentu. Ir R. Taftas, ir E. Kefauveris yra pasakę Lietuvos klausimu, kaip ir daugelis senatorių bei politikų vasario 16 d., gana šiltų žodžių. Populiarusis gen. Eisenhoweris Lietuvos reikalu dabar nėra pareiškimų padaręs. Jis tačiau geriausiai pažįsta Europos problemas.

Akivaizdoje eilės aktualių politinių uždavinių numatomoji Veiksnių Konferencija daug dėmesio skirs užsienio politikos klausimams. Būtų idealu, jeigu, visų mūsų veiksnių šantykiams susitvarkius, diplomatinių akcijų reikalų aptarti būtų nuolatos šaukiamos visų diplomatų (bent Europos) ir VLIKo atstivų periodinės konferencijos. I tokį pozityvų bendradarbiavimą turėtų būti įtrauktos visos jėgos.

Laisvinimo akcijai besitęsent yra būtina, jog nebūtų iš akių išleista kultūrnė propaganda svetimomis kalbomis. Iki šiol išleistieji leidiniai arba išsisėmė, arba paseno. Neturėdami po ranka nuolatos vis naujų ir šviežių apie pačios Lietuvos gyvenimą, kurias būtų galima efektyviai sunaudoti propagandai svetimomis kalbomis, turime Lietuvos klausimą kelti per lietuvių tautos kultūrą. Reikia naujų temų. Tautosaka, liaudies menas ir t.t. vis dar Kultūrinis bendradarbiavimas ne kartą gali duoti nė kiek ne mažesnių vaisių už politinę.

PAMALDU TVARKA

Pamaldos Seftone pirmą sekm. 1d. birželio 10 val. kaip paprastai iš eilės sekantį sekmadienį 8 d. birželio taip pat 10 val. Vietoje 3-jo sekmadienio 15 d. birželio kuriame bus mūsų tautos liūdnųjų įvykių minėjimas ir tik vienos lietuviškos pamaldos Camperdown 11,45 val. visiems lietuviams. Taip pat 15d. birželio esame pakviesti dalyvauti iškilmingose Dievo Kūno procecijose Mandy, kurios prasideda 2,30 p.p. Smulkiasnę informaciją paskelbsime vėliau. 8d. birželio 10 val. Chuloros stovykioje pamaldas laiko Tėvas Gaidelis.

Kun. P Butkus

PADEKA

Kun. P. Butkui už knygas, p.p. Laurinaičiams už 19 žurnalų ir 43 kng., p. Bikneriui už 12 žurn. ir 17 kng., p. M. Šutui už 7 žurn. ir p. Alf. Venclovai iš Lithgow už 5 knygas, paaukotas ALB Sydney A-kės V-bos žinioje esančiai Centrinei Lietuvių Bibliotekai širdngas ačiū.

ALB Sydney Apylinkės Valdyba.

PRANESIMAS

Birželio mėn. keturioliktos (išvestųjų) minėjimas ruošiamas visu Baltų Tautų: Lietuvių, Latvių ir Estų.

Minėjimas — koncertas įvyks š.m. birželio mėn. 14 dieną (šeštadienį) 8 val. vak. Sydney, Assembly Hall, prie Wynyard geležinkelio stotjes iš York St. pusės. Smulkesnė tos dienos programa bus paskelbta vėliau.

Birželio mėn. 15 dieną (sekmadienį), Camperdown, tos pačios reikšmės minėjimas rengiamas vien lietuviams: gedulpo pamaldų parapijos salėje su tai dienlngos pamaldos bažnyčioje 11.45 val. ir nai pritaikinta tema paskaita.

Prašome tautiečius kuo skaitlingiausiai minėjme dalyvauti.

A.L.B.
Sydney A-kės V-ba.

RADIJO PATAISOS

Šeštadieniais ir semadieniais nuo 2-4 val. Tautiečiams nuolaida. Lempos tikrinamos veltui. 96 Liuis St. Meryland

DEMESIO
EFG ENGLISH & FOREIGN BOOKSHOP

Sydney: 28 MARTIN PLACE (ground floor).
Brisbane: AMP LANE (off Edward Street).

MES TURIME DIDELĮ PASIRRINKIMĄ
VOKIŠKŲ, RUSIŠKŲ, PRANCŪZIŠKŲ
ir kitomis kalbomis
KNYGŲ BEI ŽURNALŲ
Reikalaukite Katalogų Prisųsime

DEMESIO TAUTIECIAI RETA PROGA
DĖL PATALPŲ REMONTO ISPARDAVIMAS ŽEMIAU SAVIKAINOS.

J. T. TOOHEY & SON
372 SOUTH TERRACE, BANKSTOWN

Čia Jūs rasite didžiausią pasirinkimą geriausios kokybės medžiagų: drabužiams, patalinei, baldams, namų dekoracijai ir pan. Kainos pigesnės negu kitose Sydnėjaus krautuvėse. Jums prekiu pasirinkime maloniai patarnaus Jūsų tautietė *Lena Makauskas* — UY1430.

Prekas ir patarnavimas Jūsų neapvils. Pasinaudokite proga.

STATYKITES SAVO NUOSAVUS NAMUS

Skubus ir tikras patarnavimas naujiems australams yra prieinamas pas mus. Patarimai ir nurodymai visais namų statymo reikalais duodami nemokamai.

RAŠYKITE AR SKAMBINKITE

F. MURPHY, TIMBER MERCHANT

23 TAVISTOCK ROAD, FLEMINGTON, N.S.W. Telef.: UM 6476

Vertėjas vokiečių kalboje yra kiekvienu metu vietoje jūsų patarnavimui.

DEMESIO, PONIOS IR PONAI!

Jei jūs norite gauti skanių valgių, kreipkitės į europietiškų skanestų parduotovę:

Netoli Sydnėjaus centrinės stoties, kerta 203 HAY STREET, kuri yra netoli Pitt St.

Stan Slavik

Šioje parduotuvėje galima gauti: juodos ir pikliavotos ruginės duonos, rūgščių kopūstų ir agurkų, visokių rūšių silkių, rūkyto kumpio, šoninės (rūkytos ir virtos), įvairiausių rūšių dešrų, ryžių, vanilijos lazdelių (1 lazdelė—3 penai), aguonų, chalvos, šafrano, pipirų, grikinių kruopų ir kitų įvairiausių skanestų.

Krautuvėje susikalbama beveik visomis Europos kalbomis.

Geriausi geralų ir maisto reikmenų krautuvė kur galima gauti
VYNAI, SPIRITAI, LIKIERIAI, ŠKANESTAI: MAKARONAI, SŪRIAI
ALYVOS ALIEJUS
gaunami pas

M. FIORELLI Pty. Ltd.
(specialistai europietiško maisto)
106-118 Commonwealth Street, Sydney

Netoli nuo Centralinės stoties. Telf. M4243 ir MA4542

Pristatoma mieste ir priemesčiuose, taip pat ir tolimesnėse užmesčio geležinkelio stotyse.

Printed by "Mintis" Pty. Ltd., Fredbert St., Leichhardt, Sydney, N.S.W. telf. WB1758, for the Publisher, Anthony Bauze, 8 Lambert Rd., Bardwell Park, Sydney, N.S.W.

Redaktorius Br. Zumeris, laiškai adresuojami: Box 4558, G.P.O. Sydney.

PAVERGTOJE LIETUVOJE

Bolševikai ypatingą dėmesį atkreipė į bendrųjų dalykų katedras, idant pro jas "neprasiveržtų nacionalistinė buržuazinė dvasia", jų personalas šiemet buvo "papildytas labjau kvalifikuotais kadrais", buvo išplėsta "paskaitų kontrolė, kritika ir savikritika". Vilniaus un-te marksizmo-leninizmo katedros vedėjas Byčkov ir polit. ekonomijos katedros vedėja Lla pėrorganizavo seminarus. Visi ekonomijos f-to trečio kurso ir fizikos-matematikos penkto kurso studentai istor. materializmo egzaminus išlaikė pažymiu "gerai" ir "l. gerai". Bolševikų spaude konstatuoja, kad, apskritai, studentai buvo "labai gerai pasiruošę SSSR istorijos srity". Tik dar "marksizmo leninizmo f-to pirmojo kurso studentai labai paviršutiniškai ir mechaniškai atsakinėjo. . . ."

— Nors oficialiai skelbiama, kad pernai "bendrasis gamybos planas LTSR teritorijoj įvykdytas 107.7 proc.", tačiau iš tikro ir patys komunistai pripažįsta, kad gamybinio plano neišpildyta šių būtiniausiai reikalingų daiktų: stiklų langams, miško medžiagos paruošimo, mėsos, muilo, vinių, pasagų, kirvių, met. lovų cukr. dirbinių, odos dirbinių, avalynės. Tai tau ir "planas". . . .

— Jau pagaminta "spalvota dokumentinė filma Sovietinė Lietuva", kuriai scenarijų parašė T. Tilvytis, pagamino "Lietuvos kino studija", jai muziką parašė B. Dvarionas. Režisieriai: I. Poselski, L. Maciulevičius ir O. Podgorecka. Už ją paskirta "stalininė premija".

DAR ŠIA SAVAITĘ REIKALINGAS ŠEIMAI BE VAIKŲ BUTAS

arba atskiras kambarys su virimui naudojimosi. Sydnėjuje arba prie miešciuose. Rašyti "Mūsų Pastogės" adresu.